

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 925
van **FREYA PERDAENS**
datum: 19 augustus 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Waterwinning in Vlaanderen - Capaciteit (3)

Op 10 juni 2020 stelde ik een schriftelijke vraag (nr. 716) over de capaciteit van de waterwinning in Vlaanderen. In het antwoord van de minister kwamen onder meer volgende twee zaken naar voren.

- Uit de eerste analyse blijkt dat vooral extra capaciteit nodig is in het bevoorradingsgebied De Watergroep West. Ook in de andere gebieden moet de situatie nader worden bekeken.
- De globale productiecapaciteit is tussen 2018 en 2019 gestegen met 11.270 m³/dag. De grootste productiestijging is er voor De Watergroep Oost: 12.000 m³/dag. Daarnaast zijn er nog stijgingen bij IWVA, met 600 m³/dag, en bij De Watergroep Mid-Oost: 5770 m³/dag. De daling situeert zich bij Pidpa met een capaciteitsvermindering van 7100 m³/dag. Bij de ander bevoorradingsgebieden is de productiecapaciteit gelijk gebleven.

De capaciteitsvermindering bij Pidpa kwam eigenlijk ook al aan bod in de jaarcijfers van Pidpa, zij het dat daar werd vermeld dat meer water werd ingekocht van andere waterleidingbedrijven. Zij gaven aan dat van 2018 op 2019 het aantal aangekochte m³ stijgt van 2.807.009 m³ naar 5.960.957 m³, een verschil van 3.153.948 m³ en meer dan een verdubbeling. Uit het antwoord van de minister bleek dat de daling in productiecapaciteit 2.591.500 m³ bedraagt (7100 m³/dag maal 365 dagen). Bij de jaarcijfers van Pidpa werd ook gezegd dat het doel was om 6.000.000 m³ aan te kopen in 2019. Het lijkt dus een bewuste keuze om eigen productiecapaciteit te verminderen en water aan te kopen.

1. Hoeveel extra capaciteit blijkt uit de analyse nodig in het bevoorradingsgebied De Watergroep West? Zijn er, in afwachting van de opmaak van de strategische visie, op korte termijn oplossingen nodig?
2. Uit de analyse bleek dat ook voor andere gebieden de situatie nader dient te worden bekeken.

Welke specifieke mogelijke problemen kwamen naar voren uit deze analyse?

3. Is het een bewuste keuze van Pidpa om productiecapaciteit te verminderen en de aankoop van andere waterleidingbedrijven te verhogen? Is dit structureel of eenmalig in 2019?

ANTWOORD

op vraag nr. 925 van 19 augustus 2020

van **FREYA PERDAENS**

1. De strategische visienota voor de openbare watervoorziening die in het voorjaar 2020 werd opgesteld bevat een aantal pijlers waaronder het opmaken van een streefbeeld voor de leveringszekerheid waarbij er streefcijfers inzake productie- en leveringscapaciteit voor de verschillende bevoorradingsgebieden in Vlaanderen worden afgeleid die sturend werken voor de toekomstige investeringen. Uit een eerste analyse van de situatie kan ik alvast meegegeven wat de huidige inzichten zijn en wat er op korte termijn reeds voorzien is.

Momenteel beschikt De Watergroep (West) over een eigen dagpiek reservecapaciteit op de productie van ca. 25% ten opzichte van het huidige gemiddelde dagverbruik. Deze reservecapaciteit is voornamelijk beschikbaar in de grondwaterwinning in de Carboonkalk te Spiere.

Deze waterlaag vormt een strategische reserve, die echter meer en meer onder druk komt te staan ingevolge de opeenvolgende droogteperiodes en bijgaande piekverbruiken. Het is onhoudbaar om in de toekomst in eenzelfde mate als nu het geval is, terug te vallen op de Carboonkalk. De kwantitatieve toestand in de laag is momenteel ontoereikend. Alternatieven moeten onderzocht en voorzien worden.

Bijkomend wordt ook maximaal gebruik gemaakt van de "rest"capaciteit bij Farys en IWVA, in functie van behoeften en mogelijkheden.

Om de watervoorziening te verzekeren en de situatie in de carboongrondwaterlaag te verbeteren, is er voor De Watergroep West nood aan minimaal 30% extra capaciteit ten opzichte van het huidig gemiddeld verbruik die op een duurzame en klimaatrobuuste wijze ingevuld dient te worden. Ter vergelijking: tijdens de recente verbruikspieken werd in de regio West ongeveer 30% extra t.o.v. het gemiddelde verbruik genoteerd. Het betreft hier dus wel degelijk een minimum en een verdere versterking is nodig om te komen tot een robuustere voorziening om bv calamiteiten of effecten van waterschaarste op te vangen.

Daarom wenst De Watergroep ook verder in te zetten op verdere uitbreiding en brondiversifiëring en, in samenwerking met IWVA en Farys, de watervoorziening in het westen van Vlaanderen globaal te optimaliseren en te versterken. Het behouden van de mogelijkheid om in noodsituatie alsnog terug te kunnen vallen op de carboonkalkwinning past in de uitgetekende strategie.

Op korte termijn zal alvast de capaciteit van de oppervlaktewaterwinning De Gavers worden verhoogd (project De Watergroep). De extra capaciteit zal beschikbaar zijn in 2022. Daarmee zal De Watergroep beschikken over een bijkomende extra capaciteit in regio West van 25% ten opzichte van het huidig gemiddeld verbruik. De druk die uit noodzaak op de winning uit de carboonkalk gelegd wordt, kan zo alvast deels worden afgebouwd.

Intussen zijn in het kader van de beoogde verdere uitbreiding en brondiversifiëring reeds een aantal investerings- en onderzoeksprojecten opgestart en/of in uitvoering, in samenspraak en samenwerking met IWVA en Farys. Het betreft het

ontziltingsproject Ganzepoot (IWVA, Farys en De Watergroep) te Nieuwpoort, het onderzoek naar de mogelijkheden van ondergrondse waterberging (Aquifer Storage en Recovery) in West- en Oost-Vlaanderen en het onderzoek naar een winning uit de kreekrug te Avekapelle.

2. Volgende algemene knelpunten kwamen naar voor uit de analyse:
 - Grote afhankelijkheid van drie ruwwaterbronnen: het Albertkanaal en twee grondwaterlichamen leveren het overgrote merendeel van ons drinkwater.
 - Matige reserve op productiecapaciteit: niet alle bevoorradingsgebieden hebben een behoorlijke reserve op de productiecapaciteit. Daardoor moet vertrouwd worden op voldoende beschikbare aanvoer van een ander eigen bevoorradingsgebied of van een andere watermaatschappij. In dat laatste geval heeft de drinkwatermaatschappij daar weinig directe controle over.
 - Vervuilingsgevoelig: zowel freatisch grondwater als oppervlaktewater zijn gevoelig aan vervuiling.
 - Klimaatverandering en kennisleemten: de beschikbaarheid van zowel freatisch grondwater als oppervlaktewater kan onderhevig zijn aan de klimaatsverandering. Bij een lagere beschikbaarheid door de klimaatverandering kan dit een aanzienlijk deel van de productie treffen. Daarnaast is er een beperkt inzicht in de toekomstige evolutie van de waterbehoeften in Vlaanderen.

Het water dat Water-link uit het Albertkanaal wint, vertegenwoordigt ongeveer 40% van het ruwwater dat in Vlaanderen gewonnen wordt voor de openbare drinkwaterproductie. Om tekorten bij lage debieten op het kanaal op te kunnen vangen investeert Water-link in nieuwe innamepunten en productie-eenheden om gebruik te kunnen maken van brak water na de sluis van Wijnegem (2022) en uit het Churchilldok (2025).

De uitbouw van de verbindingsmogelijkheden tussen Water-link, Pidpa en De Watergroep Mid-Oost (projecten in uitvoering 2020-2022) verhoogt ook de flexibiliteit om strategisch meer te steunen op oppervlaktewater (De Watergroep en Pidpa) of grondwater (Water-link) naargelang de omstandigheden vereisen. De eventuele heropening en uitbreiding van grondwaterproductiecentra in Schoten en Mol (Pidpa), en een nieuw productiecentrum in Dilsen-Stokkem (De Watergroep) zouden hier nog verder aan bijdragen.

3. Navraag bij Pidpa leert dat het wel degelijk een bewuste keuze van Pidpa was om in 2019 éénmalig extra drinkwater bij Water-link aan te kopen en bij Pidpa minder te produceren.

Bij de opmaak van de jaarprognoses van 2019 waren er diverse redenen hiervoor:

- De overname van de drinkwateractiviteit vanaf 1/1/2019 in (deel)gemeenten van Kontich, Boechout en Kapellen door Pidpa maakt een extra aankoop van Pidpa bij Water-link van circa 1.500.000 m³ op jaarbasis noodzakelijk ter bevoorrading van deze 3 (deel)gemeenten.
- Pidpa heeft een langlopend wederzijds ondersteuningscontract met Water-link met de nodige flexibiliteit, zodat de afnames tussen jaren kunnen verschuiven (zie ook antwoord vraag 2). In 2019 maakte Pidpa gebruik van die flexibiliteit om meer water af te nemen dan gemiddeld. Door een aantal belangrijke werken, zoals de vernieuwing van de ruwwaterleiding Oostmalle-Grobbendonk, was een deel van de eigen productiecapaciteit immers enige tijd buiten dienst. Die meer afname wordt in de periode nadien gecompenseerd.

Het aankoopcijfer van 2019 weerspiegelt dus de opvang van een aantal bedrijfstechische werken en duidt niet op een strategiewijziging om naar minder eigen productie te gaan.